

Mark Scheme

Summer 2018

Pearson Edexcel International Advance Level
In Greek (WGK02) Unit 2
Writing and ResearchPearson Edexcel

Edexcel and BTEC Qualifications

Edexcel and BTEC qualifications are awarded by Pearson, the UK's largest awarding body. We provide a wide range of qualifications including academic, vocational, occupational and specific programmes for employers. For further information visit our qualifications websites at www.edexcel.com or www.btec.co.uk. Alternatively, you can get in touch with us using the details on our contact us page at www.edexcel.com/contactus.

Pearson: helping people progress, everywhere

Pearson aspires to be the world's leading learning company. Our aim is to help everyone progress in their lives through education. We believe in every kind of learning, for all kinds of people, wherever they are in the world. We've been involved in education for over 150 years, and by working across 70 countries, in 100 languages, we have built an international reputation for our commitment to high standards and raising achievement through innovation in education. Find out more about how we can help you and your students at: www.pearson.com/uk

Summer 2018
Publications Code WGK02_01_MSC
All the material in this publication is copyright
© Pearson Education Ltd 2018

General Marking Guidance

- All candidates must receive the same treatment. Examiners must mark the first candidate in exactly the same way as they mark the last.
- Mark schemes should be applied positively. Candidates must be rewarded for what they have shown they can do rather than penalised for omissions.
- Examiners should mark according to the mark scheme not according to their perception of where the grade boundaries may lie.
- There is no ceiling on achievement. All marks on the mark scheme should be used appropriately.
- All the marks on the mark scheme are designed to be awarded. Examiners should always award full marks if deserved, i.e. if the answer matches the mark scheme. Examiners should also be prepared to award zero marks if the candidate's response is not worthy of credit according to the mark scheme.
- Where some judgement is required, mark schemes will provide the principles by which marks will be awarded and exemplification may be limited.
- When examiners are in doubt regarding the application of the mark scheme to a candidate's response, the team leader must be consulted.
- Crossed out work should be marked UNLESS the candidate has replaced it with an alternative response.

IAL Greek Paper 2 MS
SECTION A: Translation
Apply the grid for each half of the translation (20 marks).

Question Number	**Indicative answer** **Manipulation of language: translation into Greek (AO2)**	
1	Το 2015 το νησί Λέσβος έγινε γνωστό σε όλον τον κόσμο, όχι μόνο ως προορισμός διακοπών αλλά ως το επίκεντρο της προσφυγικής κρίσης στην Ελλάδα. Μέσα σ' ένα μήνα μόνο, περίπου 30.000 πρόσφυγες ήρθανε στο νησί. Όταν φτάσανε, οι πρόσφυγες κοιμόντουσαν έξω, δεν είχαν νερό να πιουν ή για να πλυθούν. Οι κάτοικοι της Λέσβου κάνανε μια ηρωική, ανθρωπιστική προσπάθεια, για να τους βοηθήσουνε. Σαν αποτέλεσμα, έχουν προταθεί για το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης. Ανάμεσα τους και μια 85χρονη γιαγιά που τάιζε παιδάκια στην παραλία και ένας ντόπιος ψαράς που έσωσε πολλούς πρόσφυγες απ' τη θάλασσα. Η κρίση μεταμόρφωσε τη Λέσβο, η οποία εξαρτάται απ' τον τουρισμό. Αν και δεν επηρέασε τα νότια και τα δυτικά μέρη του νησιού, πολλοί κάτοικοι νομίζουν πως το νησί έχει καταστραφεί οικολογικά και οικονομικά. Απ' την άλλη μεριά, υπάρχουν αυτοί που νομίζουν πως οι πρόσφυγες, περίπου μισό εκατομμύριο, έχουν βοηθήσει τη ντόπια οικονομία αγοράζοντας φαγητό και εισιτήρια για το φέρι. «Από οικονομική άποψη βγήκα κερδισμένος», μας λέει ένας ταξιδιωτικός πράκτορας απ' τη Μυτιλήνη. «Νομίζω πως όλοι χρωστάμε στον συνάνθρωπό μας. Έχω ακούσει χιλιάδες ευχαριστώ».	
Level	Mark	Descriptor
	0	No rewardable language.
Level 1	1-2	● Very limited use of correct vocabulary and grammar ● Very repetitive or incoherent structures/lexis ● Overall, communication is severely hindered
Level 2	3-4	● Occasional use of correct vocabulary and grammar ● Frequent lapses in structure/lexis ● Overall, communication is infrequent
Level 3	5-6	● Acceptable use of correct vocabulary and grammar ● Some lapses in structure/lexis ● Overall, communication is achieved despite errors
Level 4	7-8	● Good use of correct vocabulary and grammar ● Occasional lapses in structure/lexis ● Overall, communication is sound
Level 5	9-10	● Excellent use of correct vocabulary and grammar ● A variety of structures have been correctly used, including idiomatic phrases, allowing for occasional, insignificant errors ● Overall, communication is excellent.

SECTION B: Creative/Discursive Essay
Apply both grids once to the essay (30 marks).

Question Number	**Content and communication (AO1)**
2	Indicative content: **Discursive Essay** ➢ Εισαγωγή στο ερώτημα. Υπέρ και κατά, όσον αφορά την απόφαση ν'ακολουθήσει κάποιος πανεπιστημιακές σπουδές, μέσα στο τωρινόοικονομικό κλίμα. ➢ Τι σημαίνουν οι πανεπιστημιακές σπουδές για τους νέους και τηνοικογένειά τους; Τι κερδίζουν οι νέοι απ΄αυτές και πώς βοηθάνε στηνεπαγγελματική αποκατάσταση; Τι παραδείγματα υπάρχουν από τονπερίγυρό τους που υποστηρίζουν την επιλογή αυτή; ➢ Ποιες είναι οι πιθανές αρνητικές συνέπειες μιας επένδυσης χρόνου καιχρήματος σ' ένα πτυχίο που σχετίζεται με την ελπίδα επαγγελματικήςαποκατάστασης; Πώς επιβαρύνονται οι γονείς ή οι νέοι; Τι ρόλο παίζουνοι σημερινές οικονομικές και κοινωνικές συντεταγμένες, όσον αφοράτην πιθανότητα εύρεσης εργασίας για έναν απόφοιτο λυκείου σε σχέσημ' έναν απόφοιτο πανεπιστημίου; ➢ Παραδείγματα από την προσωπική εμπειρία του υποψηφίου και τουκύκλου του και προσωπική άποψη μετά από μια σφαιρική επεξεργασίατης ερώτησης. **Creative Essay** Μια μικρή εισαγωγή στο θέμα: **Αγαπητή...** ΄Εμαθα πως προβληματίζεσαι σχετικά με το μέλλον σου, όσον αφορά την επαγγελματική σου αποκατάσταση και τη χρησιμότητα ... Κύριο θέμα: Λεπτομέρειες όσον αφορά την προσωπική εμπειρία. Αυτή μπορεί να αφορά σε θετικά συμπεράσματα, όσον αφορά την επιλογή ή όχι των πανεπιστημιακών σπουδών. Παραδείγματα σχετικά με το πώς επωφελήθηκε ή όχι ο γράφων/η γράφουσα και πιθανές αναφορές σε εμπειρίες που αφορούν άλλους (π.χ. συναδέλφους, συμφοιτητές κ.λ.π.). Συμπέρασμα: Ένας σφαιρικός και συνοπτικός επίλογος, ο οποίος θα προσφέρει συμβουλές που απορρέουν λογικά και είναι βασισμένες στα ανωτέρω.

Level	Mark	Descriptor
	0	No rewardable material
Level 1	1-3	● Less than a quarter of what is written will have shown the ability to express ideas relevant to the narrative, report or description required, and ideas hardly follow a logical sequence ● The piece is rarely coherent and there is so much digression that the overall theme or purpose of the piece is greatly obscured
Level 2	4-6	● Around a third of what is written will have shown the ability to express ideas in a form that would be comprehensible to a native reader, with only occasional evidence of ideas following a logical sequence ● The piece is occasionally coherent and while there is some digression from the topic, the overall theme or purpose is generally clear
Level 3	7-9	● Around a half of what is written will have shown the ability to express ideas in a form that would be comprehensible to a native reader, and some evidence of ideas following a logical sequence ● The piece is sometimes coherent and there is digression from the topic, but the overall theme or purpose is clear
Level 4	10-12	● Around three-quarters of what is written will have shown the ability to express ideas in a form that would be comprehensible to a native reader, with much evidence of ideas following a logical sequence ● The piece is mostly coherent and while there may be occasional ambiguity or digression from the topic, these appear to be aberrations in an otherwise pertinent piece of work (in creative essays, there is considerable variety and interest and the reader's attention is captured)
Level 5	13-15	● All of what is written will have shown the ability to express ideas in a logical sequence, and errors do not interfere with the comprehension. ● The piece is entirely coherent and while there may be very minor ambiguities or digression from the topic, the piece is confident, fluent, pertinent and purposeful (in creative essays, there is exemplary variety and interest and the piece is a pleasure to read).

Question Number	**Quality of language (AO2)**	
2		
Level	Mark	Descriptor
	0	No rewardable language.
Level 1	1-3	• Limited range of vocabulary and grammatical structures, which are rarely used appropriately and effectively to address the needs of the task • Lexis and grammar may not be accurate, with a high degree of repetition
Level 2	4-6	• Adequate but predictable range of vocabulary and grammatical structures, only occasionally used appropriately and effectively to address the needs of the task • Lexis and grammar are occasionally accurate
Level 3	7-9	• Satisfactory range of vocabulary and grammatical structures, sometimes used appropriately and effectively to address the needs of the task • Good control of basic language, but there may be errors particularly with more complex structures/lexis
Level 4	10-12	• Good range of vocabulary and grammatical structures generally used appropriately and effectively to address the needs of the task • Only occasional lapses in lexical and grammatical control
Level 5	13-15	• Wide range of vocabulary and grammatical structures used appropriately and effectively to address the needs of the task • Very good control/accuracy with very few errors.

SECTION C: Research based Essay

Apply all three grids once to the essay (30 marks).

Question Number	**Content and communication (AO1)**
3	Indicative content: **(**a) Η εισαγωγή μπορεί να κάνει μια γενική και σύντομη αναφορά στο ιστορικό της μοναρχίας στην Ελλάδα και το προφίλ της βασιλικής οικογένειας ή την πολιτική κατάσταση στις αρχές της δεκαετίας και τους πρωταγωνιστές της πολιτικής σκηνής. ➢ Οι σχέσεις ανάμεσα στο παλάτι (βασιλιάς Παύλος Α' και βασίλισσα Φρειδερίκη) και τις κυβερνήσεις Καραμανλή και Παπανδρέου. Τα γεγονότα που σηματοδότησαν τις εντάσεις και διαφωνίες μεταξύ τους: π.χ. οι αμφισβητούμενες εκλογές του 1961, ο ανένδοτος αγώνας, η προίκα της πριγκίπισσας Σοφίας, η αρνητική σχέση των ΜΜΕ προς το παλάτι, τα επεισόδια στο Λονδίνο το 1963, η δολοφονία του Λαμπράκη, το θέμα των πολιτικών κρατουμένων, κ.λ.π. ➢ Τα γεγονότα που οδήγησαν στην παραίτηση του Καραμανλή και οι επεμβάσεις του παλατιού (σε συνεργασία με τις Η.Π.Α) μέχρι τις εκλογές του 1963. Ο θάνατος του Παύλου Α' και η ανάμειξη της βασίλισσας Φρειδερίκης. Η όξυνση των σχέσεων Φρειδερίκης και Κωνσταντίνου με το Γ. Παπανδρέου, η υπόθεση ΑΣΠΙΔΑ, τα Ιουλιανά. Η μακρά περίοδος μιας πολιτικής αστάθειας αρχίζει με την κυβέρνηση των «αποστατών». ➢ Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και πιθανώς θα υπάρχει μια αναφορά στο πώς, μέσα από τα γεγονότα που εξιστορίστηκαν, οδηγήθηκε η χώρα στη δικτατορία του 1967. or (b) Ο κινηματογράφος, η μουσική, η λογοτεχνία γνωρίζουν μια ιδιαίτερη άνθηση και αποτελούν μέρος της πολιτιστικής έκρηξης της δεκαετίας του '60. ➢ Η ελληνική μουσική είναι στο επίκεντρο της καλλιτεχνικής ζωής, με τη συνύπαρξη του λαϊκού και του «έντεχνου» τραγουδιού. Οι απαντήσεις μπορούν να εστιάσουν στο έργο προσωπικοτήτων όπως π.χ. ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Μάνος Λοΐζος και ο Διονύσης Σαββόπουλος, από τον κόσμο της έντεχνης μουσικής αλλά και στους εκπροσώπους του λαϊκού τραγουδιού (Μπιθικώτσης, Καζαντζίδης). Τι ρόλο έπαιξε το τραγούδι στη συγκεκριμένη δεκαετία;

	➢ Από τον Ελληνικό Κινηματογράφο, και τον ποιοτικό και τον λεγόμενο «εμπορικό», πιθανές προσωπικότητες στο έργο των οποίων μπορεί να εστιάσει ο υποψήφιος είναι π.χ. η Μελίνα Μερκούρη, η Αλίκη Βουγιουκλάκη, ο Φιλοποίμην Φίνος, ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος και άλλοι. Για μια πιο ολοκληρωμένη ανάπτυξη, χρήσιμη είναι η επισήμανση των διαφορετικών ειδών ταινιών (κοινωνικά δράματα, πατριωτικές ταινίες, έγχρωμα μιούζικαλ) και το πώς οι πολιτικές συνθήκες ευνόησαν την άνθηση ενός συγκεκριμένου είδους κινηματογράφου. ➢ Μέσα στο πλήθος σημαντικών προσωπικοτήτων από τον κόσμο των γραμμάτων, ξεχωρίζουν ο Γιώργος Σεφέρης, ο Οδυσσέας Ελύτης, ο Στρατής Τσίρκας, ο Κώστας Ταχτσής, ο Αντώνης Σαμαράκης, η Άλκη Ζέη κ.α. Πέρα από πιθανά βιογραφικά στοιχεία που αφορούν αυτές τις προσωπικότητες, μια απάντηση, για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη, θα πρέπει να εστιάσει στους λόγους που καθιστούν την καλλιτεχνική τους προσφορά σημαντική ή αντιπροσωπευτική της ελληνικής πραγματικότητας της εποχής. ➢ Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και θα συνδέσει πιθανόν την καλλιτεχνική άνθηση και την πολυδιάστατη παραγωγή με το ιστορικό τους πλαίσιο.
4	Indicative content: **(a)** Μία ολοκληρωμένη απάντηση θα πρέπει να περιγράφει τα γεγονότα και τους λόγους που συνέτειναν στη γενική ατμόσφαιρα δυσαρέσκειας και εξαθλίωσης που επικρατούσε καθώς και τις αντιδράσεις του κυπριακού λαού. ➢ Οι λόγοι που οδήγησαν στη δυσαρέσκεια αλλά και οικονομική ανέχεια της εργατικής και αγροτικής τάξης, π.χ. τα κυβερνητικά διατάγματα και η πολιτική του αποικιακού καθεστώτος, σε ζητήματα οικονομίας, νομοθεσίας αλλά και εκπαιδευτικής πολιτικής. ➢ Η αφορμή για τα γεγονότα του κινήματος του 1931. Οι παραιτήσεις των βουλευτών, του μητροπολίτη Κιτίου Νικόδημου Μυλωνά και το διάγγελμά του προς τον Κυπριακό λαό. ➢ Οι συγκρούσεις στη Λευκωσία, η επίθεση κατά του Κυβερνείου, η επέμβαση της αστυνομίας. ➢ Ο απολογισμός της σύγκρουσης, η πολιτική της αποικιοκρατικής κυβέρνησης, η Παλμεροκρατία. ➢ Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και πιθανώς θα υπάρχει μια αναφορά στην αντίσταση του Κυπριακού λαού προς την αφελληνιστική πολιτική της περιόδου που ακολούθησε.

	(b) Μια σύντομη εισαγωγή στο θέμα των κειμένων των συμφωνιών θα μας τοποθετήσει σ' ένα ιστορικό πλαίσιο που περιλαμβάνει αναφορές στο σχέδιο Μακμίλλαν, την αποτυχία των διαβημάτων προς τον ΟΗΕ και τις συνθήκες που οδήγησαν στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου. ➢ Μια περιγραφή των πραγματολογικών στοιχείων που αφορούν τη συνθήκη: π.χ. ημερομηνίες, πρωταγωνιστές. ➢ Τα τέσσερα κείμενα που υπέγραψαν Καραμανλής και Μεντερές. ➢ Η επικύρωση της συμφωνίας στο Λονδίνο, η στάση του Μακαρίου. ➢ Συζήτηση των διχοτομικών στοιχείων των συμφωνιών, π.χ. η δομή της διοίκησης του νησιού, άρθρα του Συνταγματος σχετικά με το διαχωρισμό των δημαρχείων. ➢ Η παρουσία των Αγγλικών βάσεων, η συνθήκη εγγύησης και οι μετέπειτα συνέπειες για τον κυπριακό λαό. ➢ Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και πιθανώς θα υπάρχει μια αναφορά στον τρόπο που ανταποκρίθηκαν οι Κύπριοι στις συμφωνίες.
5	Indicative content: **(a)** Οι πρωταγωνιστές των ταινιών και οι χαρακτήρες στα ντοκιμαντέρ βρίσκονται συχνά σε κομβικά σημεία στη ζωή τους: ➢ λόγω προσωπικών αναζητήσεων και προβλημάτων, όπως π.χ. ο Σταύρος στην *Ακαδημία Πλάτωνος*, η Άννα στην ταινία *Σεπτέμβρης,* ο Μάρκος στην ταινία *Γιος του Φύλακα* ή ➢ λόγω συνδιασμού ιδιαζούσων συνθηκών που έχουν να κάνουν με τα οικονομικά, τα πολιτικά και τα προσωπικά τους συμφραζόμενα (π.χ. ο Βασίλης του *Μπραζιλέρο*, οι επισκέπτες της Ικαρίας, οι πρωταγωνιστές του *Days of change*) Μια ολοκληρωμένη απάντηση θα εστιάσει στα γεγονότα που σηματοδοτούν αυτές τις αναζητήσεις και την ανάγκη για αλλαγή, τις εμπειρίες που αποκτούν οι χαρακτήρες, τους ανθρώπους και τους τόπους που επηρεάζουν την πορεία τους και την επιδίωξη της ευτυχίας. **(b)** Από το 2001 (Μπραζιλέρο) μέχρι το 2014 (Days of change) οι ταινίες και τα ντοκιμαντέρ αποκαλύπτουν και σκιαγραφούν την ελληνική κοινωνία σε μια ποικιλία γεωγραφικών, κοινωνικών και οικονομικών συντεταγμένων. Οι εικόνες της ελληνικής οικογένειας που αναδύονται φανερώνουν παραδοσιακές αξίες αλλά και τη σφραγίδα της εποχής τους. ➢ Π.χ. πώς διαφέρει ο τρόπος που αντιμετωπίζει την οικογένεια, τις οικογενειακές του υποχρεώσεις και προβλήματα ο Βασίλης του

	Μπραζιλέρο, από τον Σταύρο στην *Ακαδημία Πλάτωνος ή* τον Μάρκο στο *Γιος του Φύλακα* ➢ Στα ντοκιμαντέρ τα οποία πραγματεύονται τις ζωές και τις συνθήκες πραγματικών χαρακτήρων, πώς λειτουργούν οι παραδοσιακές οικογένειες της Ικαρίας; Πώς αντιμετωπίζουν τις αλλαγές π.χ. τα μέλη της οικογένειας του Γρηγόρη στο *Days of change*. Μια ολοκληρωμένη απάντηση θα επισημάνει τις διαφορές στα συμφραζόμενα (π.χ. πού, πότε), τις διαφορές ή ομοιότητες στις απεικονίσεις των οικογενειών και στους τρόπους που τα μέλη συναλλάσσονται μεταξύ τους και αλληλεπιδρούν με το κοινωνικό τους περιβάλλον.
6	Indicative content: **(a)** Το άμεσο περιβάλλον τους, οι πολιτικές συντεταγμένες της εποχής στην οποία ζουν οι πρωταγωνιστές αλλά και οι αξίες και τα ιδανικά που τους χαρακτηρίζουν επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη ζωή και τις σχέσεις τους. Περιγραφή και επιχειρηματολογία που αναφέρονται και αναλύουν τις στάσεις ζωής που υιοθετούν οι χαρακτήρες και τις αξίες που τους ωθούν σε ορισμένες ενέργειες μπορούν να περιλαμβάνουν μικρούς και/ή μεγάλους πρωταγωνιστές. Ενδεικτικά παραδείγματα από τρεις ταινίες είναι τα κάτωθι: ➢ Π.χ. η Ειρήνη στο *Ένα τραγούδι δεν φτάνει*, βάζει σε κίνδυνο την οικογένεια της και χάνει την ελευθερία της λόγω των πολιτικών της πεποιθήσεων. ➢ Π.χ. ο Πετράκης και η Ανθούλα στην ταινία *Τα Δελφινάκια του Αμβρακικού* ενεργούν βάσει των ανθρωπιστικών αισθημάτων φιλίας και αγάπης που τους δένουν με τον άρρωστο Πάνο και αντιστέκονται έτσι στις κοινωνικές συμβάσεις που θέλουν το φυματικό παιδί περιθωριοποιημένο. Σε αντίθεση, οι ενήλικες συχνά επιδεικνύουν ιδιοτέλεια και έλλειψη ανθρωπισμού. ➢ Π.χ. στην ταινία *Πολίτικη Κουζίνα* ο παππούς Βασίλης ωθούμενος από την αγάπη για τον τόπο που μεγάλωσε διαλέγει να μην τον εγκαταλείψει με αποτέλεσμα να χωριστεί από την οικογένειά του. Ο Σάββας Ιακωβίδης βάζει τη θρησκευτική του ταυτότητα πάνω απ' όλα και εγκαταλείπει την Πόλη. Ο Σάββας και η γυναίκα του Σουλτάνα οργανώνουν τη ζωή τους σύμφωνα με παραδοσιακές αξίες που επιβάλλουν μια ορισμένη συμπεριφορά στο γιο τους Φάνη. ➢ Μια ολοκληρωμένη απάντηση θα αναφέρεται συγκεκριμένα σε πράξεις και συμπεριφορές που απορρέουν από τις αξίες των ηρώων, αξίες που πιθανόν τους φέρνουν σε σύγκρουση με τον περίγυρό τους ή τις κυρίαρχες πεποιθήσεις της εποχής.

	(b) Οι σχέσεις των παιδιών με τους μεγάλους συχνά χαρακτηρίζονται από εντάσεις και διαφωνίες. Συχνά επίσης, τα παιδιά βρίσκουν κατανόηση και απολαμβάνουν τη φιλία και την προστασία ανθρώπων που δεν είναι οι γονείς τους. Ενδεικτικά παραδείγματα από τρεις ταινίες είναι: ➢ Η ιδιαίτερη αγάπη και κατανόηση που δείχνει ο πατέρας στον μικρό Ηλία. Η ένταση που χαρακτηρίζει τη σχέση της μάνας με τον δεκάχρονο Ηλία κατά τη διάρκεια του πένθους και η παρηγορητική στάση κατανόησης που δείχνει ο θείος (*Δύσκολοι Αποχαιρετισμοί, ο μπαμπάς μου).* ➢ Οι συγκρούσεις ανάμεσα στον Φάνη και στους γονείς του και η απρόσμενη κατανόηση που βρίσκει από τις γυναίκες στον οίκο ανοχής. Η εχθρική αντιμετώπιση της δασκάλας στο σχολείο στην Αθήνα. Η αρμονία της σχέσης με τον παππού (*Πολίτικη κουζίνα*). ➢ Η αγάπη και κατανόηση που δείχνει η θεία και η μητέρα του Στέφανου προς τον Στέφανο. Η καταπιεστική συμπεριφορά του πατέρα. (Πέππερμιντ). Μια ολοκληρωμένη απάντηση θα επισημάνει αυτές τις σχέσεις αγάπης ή σύγκρουσης , τα αίτια και τις συνέπειές τους.
7	Indicative content: **(a)** Κατά πόσον η θρησκευτική πίστη παρουσιάζεται σαν μια πραγματική και σταθερή αξία; Τι ρόλο παίζει η θρησκεία στη ζωή των ηρώων του Καβάφη; Πόσο ειλικρινείς είναι, όταν τελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα; Οι υποψήφιοι θα πρέπει να δώσουν απαντήσεις σε μερικά από αυτά τα ερωτήματα, με συγκεκριμένα παραδείγματα από ποιήματα που πραγματεύονται το θέμα. Ποιήματα που χειρίζονται το θέμα είναι: ➢ Π.χ. *Η αρρώστεια του Κλείτου*, με εστίαση στη συμπεριφορά της γριάς υπηρέτριας αλλά και σε πιθανές αντιφάσεις ανάμεσα στο θρήσκευμα του Κλείτου και στον τρόπο ζωής. ➢ Π.χ. το ποίημα *Ιγνάτιου Τάφος* προσφέρεται για ανάλυση που μπορεί να αφορά το «φαίνεσθαι», που σχετίζεται με τη θρησκευτική ευλάβεια, και το «είναι», που σχετίζεται με τις αξίες του Ιγνατίου. Ταυτόχρονα, μια άλλη ανάλυση μπορεί να υποστηρίξει την άποψη πως η θρησκεία παρουσιάζεται όχι ως ψεύτικη αξία αλλά ως μια αληθινή επιλογή που συνοδεύεται από την απόρριψη του παλιού εαυτού του Ιγνατίου. ➢ Π.χ. το ποίημα *Ιουλιανός εν Νικοδημεία* αναδεικνύει την αδυναμία του Ιουλιανού να υπερασπίσει τα πραγματικά του πιστεύω και να έρθει σε σύγκρουση με τα κυρίαρχα, θρησκευτικά πιστεύω της εποχής του. Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και πιθανώς θα επισημαίνει τις εντάσεις που υπάρχουν στη συμβίωση παγανισμού και χριστιανισμού κατά τη διάρκεια των μεταβατικών περιόδων της ιστορίας.

	(b) Η έκθεση που θα εστιάσει στα ιδανικά που αναδύονται μέσα από τα ποιήματα του Καβάφη αναγκαστικά θα αναφερθεί στη βιοθεωρία των ηρώων που μπορεί να ταυτίζεται με αυτήν της αφηγηματικής φωνής, δηλαδή του Καβάφη, αλλά μπορεί και όχι. ➢ Όλα τα ποιήματα του Καβάφη περιέχουν αναφορές στις αξίες που διέπουν τις στάσεις των ηρώων, αξίες που πολλές φορές είναι ελλιπείς ή προβληματικές, όπως π.χ. αυτές του Κλεομένη, της Κλεοπάτρας και του ανώνυμου Σύριου στα *Εν Σπάρτη, Αλεξανδρινοί Βασιλείς* και *Ας φρόντιζαν*, αντίστοιχα. ➢ Σε αντίθεση με τα ανωτέρω, η αξιοπρέπεια ηρώων όπως π.χ. η Κρατισίκλεια (*Εν Σπάρτη*), η υπαρξιστικά αυθεντική συμπεριφορά του νέου στο *Μέρες του 1896*, του ανώνυμου αφηγητή στο *Όσο μπορείς* και στο *Ιθάκη* επιδεικνύουν τη βιοθεωρία του ποιητή και μεταδίδουν τα μηνύματά του για το ποια είναι η στάση ζωής που ενδείκνυται. Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που δείχνει πως πολλοί χαρακτήρες ζουν σύμφωνα με τις αξίες τους, ενώ άλλοι δείχνουν πως δεν χειρίζονται τις στιγμές κρίσης και έντασης σύμφωνα με τις αξίες που επιβάλλονται λόγω της θέσης τους.
8	Indicative content: **(a)** Τα πολιτικά συμφραζόμενα, οι οικονομικές συνθήκες, οι μορφές της κοινωνίας, ατυχή γεγονότα και ιστορικές συγκυρίες συχνά επηρεάζουν τον τρόπο που οι χαρακτήρες των διηγημάτων βιώνουν, απολαμβάνουν ή στερούνται την οικογενειακή θαλπωρή. Παραδείγματα διηγημάτων που έμμεσα ή άμεσα πραγματεύονται το θέμα των οικογενειακών σχέσεων και παρουσιάζουν το πόσο σημαντικοί είναι για μια ουσιαστική και αναγκαία ανθρώπινη επαφή είναι: ➢ *Η παραδουλεύτρα*. Η Ειρένα Ιωαννίδου-Αδαμίδου θίγει το θέμα της αποξένωσης μεταξύ της μητέρας και των παιδιών της, λόγω του σύγχρονου τρόπου ζωής. Παρομοίως, η Ιωάννα Καρυστιάννη στο διήγημα το *Φυλλάδιο* αφηγείται τη μοναχική ζωή μιας ηλικιωμένης που λαχταρώντας την ανθρώπινη επαφή γράφει λεπτομερή γράμματα στην αδελφή της. ➢ *Ρολογάκι χειρός*. Η Μάρω Δούκα πραγματεύεται την απώλεια του πιο σημαντικού προσώπου στη ζωή της αφηγήτριας, το ανεπανόρθωτο κενό που άφησε στη ζωή της και τις αναμνήσεις της βαθειάς και ουσιαστικής σχέσης που είχανε κατά τη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας. ➢ Στο *Πάσχα τ' Απρίλη*, ο Σωτήρης Δημητρίου αφηγείται τα παιδικά του χρόνια στο χωριό και νοσταλγεί τη χαμένη αθωότητα, τις συγγενικές του σχέσεις και τον ξεχωριστο δεσμό που είχε με τη γιαγιά του.

	Ο επίλογος θα εστιάσει σ' ένα συμπέρασμα που θα απορρέει λογικά από τα ανωτέρω και θα τοποθετεί την περιγραφή των οικογενειακών σχέσεων στα κοινωνικά και ιστορικά τους συμφραζόμενα και θα τις συνδέει με τη σημασία τους για τη ζωή και την ευτυχία των κεντρικών χαρακτήρων. **(b)** Η πολιτική κατάσταση, οι οικονομικές δυσκολίες, οι μορφές της κοινωνίας, η μετανάστευση, ατυχή γεγονότα και ιστορικές συγκυρίες δημιουργούν δυσκολίες και προκλήσεις που οι πρωταγωνιστές των διηγημάτων καλούνται να αντιμετωπίσουν. Τρία ενδεικτικά διηγήματα που πραγματεύονται το θέμα είναι: ➢ *Όμως ο μπαμπάς δεν ερχόταν.* Η Έλλη Αλεξίου ζωντανεύει το δράμα μιας οικογένειας που βιώνει τη φτώχεια και την απουσία του πατέρα που είναι πολιτικός εξόριστος. Η μητέρα παρουσιάζεται ως ο στυλοβάτης της οικογένειας που παλεύει για τα παιδιά της. ➢ *Στο φωτεινό δωμάτιο.* Σε μία πιο σύγχρονη Ελλάδα, η Έρση Σωτηροπούλου απεικονίζει την περιπέτεια της αλλοδαπής, η οποία, παρά τη μόρφωση και τις μουσικές της σπουδές, ψάχνει εργασία ως οικιακή βοηθός. ➢ *Ο γιος του θυρωρού*. Ο Μένης Κουμανταρέας πραγματεύεται το δράμα ενός πατέρα που έχοντας χάσει το γιο του αφήνει τον εαυτό του να παρασυρθεί από τη φαντασίωση πως αυτός ζει ακόμη. Μια ολοκληρωμένη απάντηση θα εστιάσει στον τύπο των δυσκολιών και στον τρόπο αντιμετώπισής τους, καθώς και στις θυσίες ή τα βάσανα στα οποία υποβάλλονται οι ήρωες για να βγουν από τα αδιέξοδά τους.

Level	Mark	Descriptor
	0	No rewardable material.
Level 1	1-2	• The student has shown minimal factual knowledge of the topic, text or film • There is no relevant supporting evidence from the topic, text or film • Only superficial details in the response
Level 2	3-4	• The student has shown some basic, generic factual knowledge of the topic, text or film • There is limited relevant supporting evidence from the topic, text or film • There is limited depth in the response
Level 3	5-6	• The student has shown acceptable factual knowledge of the topic, text or film • There is some variety of relevant supporting evidence from the topic, text or film • There is some depth in the response
Level 4	7-8	• The student has shown good factual knowledge of the topic, text or film

		• There is a good range of relevant supporting evidence from the topic, text or film • There is a good level of depth in the response
Level 5	9-10	• The student has shown excellent factual knowledge of the topic, text or film. • There is a wide range of relevant supporting evidence from the topic, text or film. • There is a high level of depth in the response.

Question Number	**Quality of language (AO2)**	
3-8	**Content sub-heading 1** – exemplification **Content sub-heading 2** –exemplification	
Level	Mark	Descriptor
	0	No rewardable language.
Level 1	1	• Communication is only occasionally achieved even at a basic level • Grammatical structures are basic and mostly used incorrectly • Vocabulary is often lacking or incorrect
Level 2	2	• Communication is sometimes achieved at a basic level • Candidate has used mostly common structures, and these are sometimes used correctly • Vocabulary is limited in range
Level 3	3	• Communication is achieved most of the time • Common grammatical structures are mostly used correctly, and though there is some use of less common structures, they may contain errors • Vocabulary is acceptable in range
Level 4	4	• Communication is achieved almost all of the time • A good range of common grammatical structures are used correctly; some less common structures are used correctly • Vocabulary is good in range and includes specialist terms relevant to the topic, text or film
Level 5	5	• Communication is fluent and varied throughout. • A wide range of both common and less common grammatical structures are mostly used correctly. • Vocabulary is excellent in range and shows knowledge of many specialist terms relevant to the topic/text.

Question Number	**Critical analysis (AO3), organisation and development (AO2)**	
3-8	**Content sub-heading 1** – exemplification **Content sub-heading 2** –exemplification	
Level	Mark	Descriptor
	0	No evidence of a critical, analytical understanding of the topic, text or film
Level 1	1-3	• (AO3) a superficial description in response to the question • (AO2) limited links between ideas, leading to limited coherence throughout • (AO3) lacks conclusive remarks that are linked to, or substantiated by, the essay content
Level 2	4-6	• (AO3) a partial explanation in response to the question • (AO2) occasional links between ideas and some attempts to justify these, and organisation within paragraphs is sometimes present • (AO3) conclusive remarks that may only be tangentially linked to, and are only occasionally substantiated by, the essay content
Level 3	7-9	• (AO3) a full explanation in response to the question • (AO2) some justified links between ideas, and coherent organisation between paragraphs is occasionally present • (AO3) conclusive remarks which are linked to the essay and are sometimes substantiated by the essay content
Level 4	10-12	• (AO3) a critical analysis in response to the question, albeit applied inconsistently • (AO2) justified links between ideas, and coherent organisation between paragraphs is mostly present • (AO3) conclusive remarks which are linked to the essay, are mostly substantiated by the essay content and show a developing individual response
Level 5	13-15	• (AO3) a full evaluation in response to the question • (AO2) consistently justified links between ideas leading to a well-organised and coherently developed argument throughout • (AO3) conclusive remarks which are linked to the essay, are always substantiated by the essay content and show insightful observations that form an individual response

Pearson Education Limited. Registered company number 872828
with its registered office at 80 Strand, London, WC2R 0RL, United Kingdom